

Zelfs de kerkklokken beginnen me tegen te staan (mijn 2e kolom)

30 april 2020

Tot voor kort mocht ik tijdens mijn dagelijkse wandeling graag wegdromen bij het geluid van luidende kerkklokken. Vooral bij mooi klinkende klokken, zoals die van de benedictijnerabdij van Mamelis in Zuid-Limburg. Dat geluid wekt als vanzelf belangstelling voor die klokken zelf en hoe ze heten. De klokken van Mamelis zijn genoemd naar koning David en de vier grote profeten: Jeremia, Jesaja, Ezechiël en Daniël. Het geluid van die klokken schijnt te worden bepaald door de verhouding van de vormen van de binnen- en buitenkant. Als die twee op de juiste manier resoneren krijg je de mooiste klank met de meeste boventonen. Voor je het weet begin je te fantaseren over klokkengieterijen en al snel zit je dan in het Rusland van Tarkovski's "Andrej Roeblov". Ooit heb ik me vanwege al die klokken geabonneerd op het videokanaal van Dennis Wubs dat honderden klokken in beeld en geluid heeft verzameld.

Belangrijker dan de verscheidenheid van al die klokken, de klokkentechniek, en hun namen, is de betekenis die al dat luiden in religieuze gemeenschappen heeft. Luidende klokken geven niet alleen aan hoe laat het is, ze roepen vooral op om te gaan bidden. Als je op het land werkt en je hoort het eerste luiden van de klokken, dan weet je dat je precies op tijd in de kerk komt als je meteen vertrekt. Als je dichterbij de kerk werkt, bijvoorbeeld in de bibliotheek, dan kun je het tweede luiden afwachten. Aan het aantal klokken dat wordt geluid, de duur van het luiden en de manier waarop dat gebeurt, kun je ook horen hoe belangrijk het kerkelijk feest is, welke dienst er gaat beginnen en soms zelfs wat er in die dienst gebeurt. Al deze betekenissen zijn in zekere zin louter functioneel.

Daar stijgt een symbolische betekenis bovendien die van een heel andere orde is. Een symboliek die de ziel als het ware verheft naar een andere wereld. Een symboliek die de mens niet alleen doet verlangen naar een betere wereld, waarin het schone, het ware en het goede van de platonisten samenvloeit, maar ook een visioen van hoop scheidt dat de mens op mysterieuze wijze verbindt met datgene wat boven hem uitstijgt. Eindigheid en vergankelijkheid worden daarmee in het perspectief van de oneindigheid geplaatst, waardoor een aanschouwing van de zin van al het ondermaanse zich lijkt aan te dienen. Dat schept een weldadige rust en zekerheid dat het allemaal goed is zo. Dat geeft op zijn beurt een gezonde basis om verder te gaan met de gewone dingen des levens.

Wat ik vandaag op mijn dagelijkse wandeling hoor, staat haaks op deze traditionele duiding. Ik hoor paniek en zinloosheid. Ik word herinnerd aan idiote besluiten en partijdige raadgevers. Ik hoor vele ongerijmdheden en zelfs pure propaganda, waarin klokken worden geluid voor verplegend personeel omdat we zo dankbaar zijn voor hun zorgen, terwijl we decennia lang ons best hebben gedaan diezelfde mensen weg te saneren. Ik hoor de klokken applaudisseren voor deze dappere strijders die ons straks een wettelijk verplicht vaccin zullen gaan toedienen, desnoods met geweld. Hoewel ik geen mobiel heb, en dat graag zo lang mogelijk zo wil houden, hoor ik in de klokken mijn mobiel afgaan omdat ik te dicht in de buurt van een medemens kom. Ik hoor het valse knarsen en piepen van vele beslissingen die uit hun voegen barsten van stompzinigheid, en door elk gezond verstand als het tegendeel van de juiste kunnen worden getypeerd. In de klokken klinkt geen gezond verstand meer, laat staan enig visioen wat daar bovenuit zou kunnen stijgen.

In plaats van zieke en kwetsbare mensen te verzorgen en te koesteren, sluiten we gezonde mensen op in hun woning. Zieke of gezonde mensen, het verschil bestaat niet meer, ze zijn allemaal even besmettelijk geworden. Vrijwel alle maatregelen lijken er op gericht de mensheid als geheel de afgrond in te jagen in plaats van ze beter te maken of desnoods te verheffen. Mensen verliezen hun baan, gaan failliet, sommigen plegen zelfmoord. Gezinnen worden ontwricht. Mensen worden getekend voor het leven. De samenleving wordt gesloopt. Staat dit in verhouding tot het "mogelijk" verlengen van relatief weinig levens die veelal de levensverwachting al voorbij zijn? Vragen worden niet gesteld. We vinden het allemaal goed zo. Het doel heiligt de middelen. Maar het is precies dat "heiligen" dat mij niet aanstaat. In mijn beleving kan het heilige niet worden gedefinieerd vanuit angst en blinde gehoorzaamheid. Het heilige veronderstelt een onbevanging naar het oneindige. Dat is precies wat ik ooit in de kerkklokken hoorde. Dat was een christelijke, of voor mijn part een islamitische of boeddhistisch boodschap van hoop en troost. In plaats van een dergelijke boodschap, hoorde ik op eerste Paasdag een succesvol ondernemer op prime-time Engelse en Duitse televisie vertellen dat hij zeven miljard mensen gaat vaccineren met zijn vaccin. Elke klok die ik hoor herinnert me daaraan. In een dergelijke wereld wil ik niet leven. Tenzij die klokken klinken als noodklokken, die iedereen oproepen wakker te worden.

https://youtu.be/8o3g0D_flvM